

Van Honingzemerij 'Het Zuiden' bv naar Honey-Pack bv

J. Beekman

Voor menig imker is het geschiedenis, voor anderen een vraag: Wat was 'de Honingzemerij'?

Voordat de Honingzemerij geheel uit het beeld verdwijnt, gelet op het faillissement dat is aangevraagd en binnenkort zal worden uitgesproken, is het nuttig en tot 'Leering ende vermaak' om de geschiedenis van de Honingzemerij eens op een rijtje te zetten.

Omstreeks 1924 heeft men zich ingezet voor het verkrijgen van een Rijksmerk voor honing te krijgen. De Nederlandse Boerenbond heeft aan de toenmalige Minister van Binnenlandse zaken en Landbouw, in antwoord op een desbetreffende brief, meegedeeld dat de invoering van een Rijksmerk voor honing naar zijn oordeel alleszins wenselijk is. De afzet van honing zou door de instelling van een dergelijke controle ongetwijfeld worden bevorderd. In de toelichting schrijft de Boerenbond o.m.: 'Dat de bijenteelt thans zo weinig lonend is, vindt zijn oorzaak voornamelijk in het feit, dat er zo veel producten in de handel zijn, die weinig of niets met zuivere natuurlhoning te maken hebben,

maar wel als zodanig aangekondigd en verkocht worden'. Buitenlandse honing was toen ook al een concurrent van honing die door de Nederlandse Imkers werd gewonnen. De Limburgse Land- en Tuindersbond zag dit ook met lede ogen aan en stichtte vier Honingzemerijen in de plaatsen Weert, Sittard, Leunen en Roggel, welke een door de LLTB ingesteld merk gingen gebruiken. De begroting voor het inrichten van een honingzemerij was toen begroot op f 311,-.

Hard werken met tastbare resultaten

Naast de vier genoemde zemerijen bestond toen ook de Honingzemerij St.Ambrosius te Meyel, ook opgericht door de Limburgse Land- en Tuindersbond, en de voorloper van de honingzemerij te Bostel.

De besturen van de Imkerbonden NCB en LLTB besloten op 31 januari 1931 te Roermond tot overname van deze honingzemerij in Meyel. Het bedrijf is gekocht voor f 68.541,-. De activa en passiva der genoemde Honingzemerij werden overgenomen voor $\frac{2}{3}$ door de NCB en $\frac{1}{3}$ door de LLTB. Er werd besloten om twee

99

Foto: J. Beekman

jaar proef te draaien. Verschillende kleine zemerijen werden al direct overgenomen. Er werd meer honing geleverd dan verwacht en de zemerij in Meyel was te klein en ook was het ongunstig gelegen. Na wikken en wegen besloot men daarom de zemerij te verplaatsen. De honingzemerij werd in 1932 naar Boxtel verplaatst en ging heten: Elektrische Honingzeemerij 'Het Zuiden' BV.

Er is hard gewerkt en veel beproefd, want er was een geweldige concurrentie door de buitenlandse honing, die spotgoedkoop was. Er werd van alles geprobeerd, o.a. oprichten van bijen- en honingmarkten. Zo nam men met veel bravoure deel in 1932 aan de tentoonstelling 'Moeder en Kind' te Amsterdam, en de Dameskroniek in den Haag. Een bestuurslid trok met een vliegende tentoonstelling -natuurlijk per auto- alle Brabantse vrouwenbonden af om honing bekend te maken. De kosten liepen nogal hoog op, maar er kwamen tastbare resultaten. En toch durfde men op deze voet niet verder te gaan, het moest anders.

Stagnatie in de honingverkoop

In samenwerking met andere organisaties, namelijk de Nederlandse Vereniging en de Rijksvoorlichtingsdienst werd het honingcontrolestation opgericht en werd de Nederlandse honing verkocht onder Rijksmerk. In 1924 al had een Kamerlid aangedrongen op een Rijksmerk voor honing. Men had toen nog algemeen de gedachte dat de Nederlandse honing alleenzaligmakend was. Het Nederlandse volk trok zich er echter weinig van aan en kocht honing zonder Rijksmerk. In Boxtel stroomden weldra grote hoeveelheden honing binnen van Brabantse en Limburgse imkers, later nog sterk vermeerderd met leveranties uit de inmiddels opgerichte Katholieke Bond in het Aartsbisdom. De verkoop van de honing werd een probleem: meermalen kwam een nieuwe oogst binnen, als van de oude oogst nog maar weinig verkocht was. Daar moest iets aan gebeuren. Het kwam voor dat ruwe honing, waarvoor 33 cent was betaald, als zuivere honing aan een koekfabriek werd verkocht voor 28 cent per kilo. Bij de regering werd er op aangedrongen om maatregelen ter bescherming van de Nederlandse honing te nemen, nadat hierover in landelijk verband verschillende besprekingen waren gehouden. Boxtel ging inmiddels door met inschakelen van grote melkinrichtingen om honing te verkopen en met colporteren in diverse grote plaatsen in Brabant. Dit zette wel zoden aan de dijk, maar was toch niet voldoende om rendabel te zijn. Door sober beheer en aan alle kanten uitkijken van de kosten slaagde men er in 1936 in, om een sluitende balans te krijgen. Het honingstation, dat de

honing nog duurder maakte, was inmiddels van de baan.

Verhoging levensstandaard

Toen kwam de oorlog 1940-1945, met honingprijzen van 5 tot 10 gulden per kilo. De Imkerbonden werden opgedoekt, maar de honingzemerij in Boxtel bleef bestaan. De zemerij heeft toen goede diensten bewezen ten behoeve van de imkerorganisaties. Er bleef contact bestaan en zodoende was het gemakkelijk na de oorlog de organisaties direct weer op te bouwen. Nadien kwam de normale honinghandel weer op gang en de 'oorlogsimkers' legden spoedig het bijtje er bij neer. De echte imkers bleven de bond en Boxtel trouw en leverden steeds hun honing in de vaste overtuiging dat de zemerij een zo hoog mogelijke prijs voor de honing betaalde. Het aantal leveranciers groeide gestaag en al de geleverde honing moest verkocht worden. Daarvoor werd een nieuw verkoopapparaat opgebouwd. Men wist met prijszwaardige ijver in een paar jaar tijd bij een koopkrachtig publiek een massa honing te verkopen en contacten te leggen met verschillende handelsondernemingen.

Toen werd door loonsverhogingen de levensstandaard van de gewone man opgevoerd en wat bleek nu? Dat de massa, wat haast niemand durfde te veronderstellen, wel degelijk goede honing waardeerde. Vroeger kocht men alleen goede honing als een kind ziek was, maar nu werd de honing gewoon in de huishouding gebruikt. Daardoor hadden de winkelcombinaties, die aan de consument voor een schappelijke prijs een pot honing konden aanbieden, bijzonder succes. Er werd zelfs honing geleverd aan relaties in verschillende landen. De zemerij Boxtel kon aan alle vragen voldoen, zij had een moderne inrichting met de nieuwste machines.

Nieuwbouw

In 1959 werden de statuten van de Honingzemerij goedgekeurd en de Imkersbond ABTB werd de derde aandeelhouder. Er werd een kapitaal uitgezet van f 180.000,-, uitgegeven in aandelen met de verhouding 35:35:10. De NCB met f 135.000,- en vijf prioriteitaandelen, idem de LLTB, en de ABTB met f 10.000,- en twee prioriteitaandelen. Alle aandelen waren in handen van de drie genoemde bijenhoudersbonden. Iedere bond leverde een lid voor de raad van commissarissen en een lid die de imkers van de desbetreffende bond vertegenwoordigde. In 1979 werd nieuwbouw gepleegd aan de Ladonkseweg in Boxtel en werd het oude gebouw verkocht aan de NV Export centrale. Er is toen een gemiddeld dividend uitbetaald aan de drie Bonden van 10% over

Ingang Zemerij in 1996. (foto: M. Boerjan)

de nominale waarde van de aandelen, dus niet van de winst tot 1986. De leden van de drie bonden vonden dat het dividend verhoogd moest worden naar 25% en vanaf 1987 is 25% betaald.

Honey-Pack bv

Ondertussen leverden de imkers steeds minder honing aan de honingzemerij en werd overgegaan tot het wereldwijd inkopen van honing. Er werkten gemiddeld acht mensen in de honingzemerij en deze moesten aan het werk gehouden worden. In 1987 werd op verzoek van de leden van Bond van Bijenhouders NCB een financiële commissie ingesteld, die een onderzoek instelde naar de financiën van genoemde bond. Deze commissie, die goed werk geleverd heeft, adviseerde om van de honingzemerij een 'Beheer- en Werkmaatschappij' te maken. Dit advies is overgenomen zowel door de Raad van Commissarissen als door de Algemene Vergaderingen van de drie Bonden. In 1995 werden de besprekingen geopend om de honingzemerij 'Pieterburen' te kopen. Dit bedrijf was te koop aangeboden. Met deze overname werd een omzetstijging verwacht en zou een concurrent wegvallen. De besturen van de drie bonden werden op 8 april van dat jaar ingelicht over de eventuele koop. In deze vergadering gaven de besturen van de drie bonden groen licht voor aankoop van de genoemde zemerij. Het bedrijf werd in 1995 gekocht. In 1997 werd een begin gemaakt om de aandelen van de Honingzemerij 'Het Zuiden' Beheer BV te verkopen, dit mede op verzoek van de leden van de bonden en er was een gegadigde. De koopsom werd bepaald op fl 2.800.000,-. Een en ander werd in een financieringsplan vastgelegd. In 1999 is de verkoop afgerond. En

toen werd de naam: Honey-Pack bv.

De gebeurtenissen volgden elkaar daarna snel op, wat uiteindelijk leidde tot de aanvraag van het faillissement van de Honingzemerij.

In chronologische volgorde

In de overeenkomst met de koper werd bepaald dat de drie bonden één commissaris voor de raad van commissarissen zou leveren, de 2e door de koper en de 3e in overleg met de genoemde twee, dus weer drie commissarissen. De Bond van Bijenhouders NCB leverde de commissaris namens de drie Bonden. Een deel van de koopsom werd betaald. De koper heeft zich verder niet gehouden aan zijn verplichtingen en in een aandeelhoudersvergadering van 2 november 2000 werd de koper de toegang tot het bedrijf ontzegd door de commissaris van de Bond van Bijenhouders NCB, gesteund door de besturen van de andere bonden. Een interim-manager werd aangesteld. Alras bleek dat het bedrijf niet meer te redden was en is surseance van betaling aangevraagd: er was sprake van ernstig mismanagement. Op 28 november 2000 is faillissement aangevraagd bij het gerechtshof in 's-Hertogenbosch en verkregen. Tot op heden is dit faillissement nog niet afgewerkt.

Tot slot

Hiermede is het stuk Honingzemerij geschiedenis geworden, een geschiedenis met een bittere nasmaak. Een woord van waardering is op zijn plaats voor het vele werk dat de besturen van de drie bonden en de raad van commissarissen voor onze honingzemerij hebben gedaan. We wachten de verdere ontwikkelingen van de curator af.